

Grønn plan

Kommunedelplan for Stavangers grønnstruktur

Planprogram

Høringsutkast

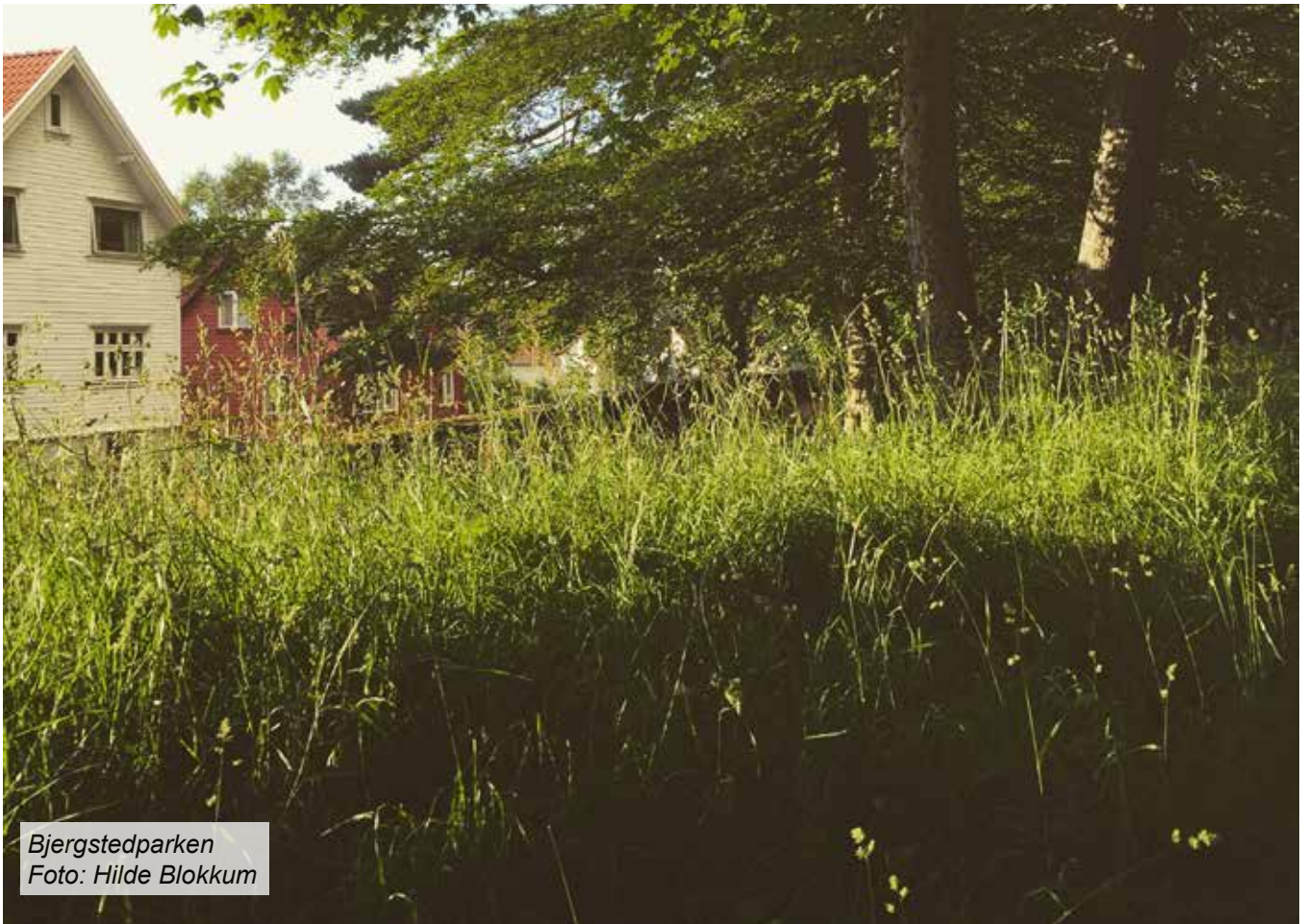
Frist for innspill er 21.09.2018

STAVANGER KOMMUNE

Innhold

Innledning.....	3
1 Bakgrunn og føringer for planarbeidet.....	4
1.1 Formål med planarbeidet.....	4
1.2 Status for grønnstrukturen i Stavanger.....	4
1.3 utfordringer.....	5
1.4 Forholdet til andre planer og utredninger.....	6
1.5 Planens rettsvirkning.....	7
2. Gjennomføring av planarbeidet.....	8
2.1 Utredninger og oppgaver for planarbeidet.....	8
2.2 Planarbeid i 4 faser.....	9
2.3 Opplegg for medvirkning og kommunikasjon.....	10
2.4 Fremdrift av arbeidet.....	10
2.5 Organisering av prosjektet.....	10

Bjergstedparken
Foto: Hilde Blokkum

Innledning

Planprogram for Grønn plan varsler formell oppstart av planarbeidet, og skal fastsette hvordan planarbeidet for grønnstrukturen i Stavanger skal gjennomføres, hvilke tema som skal ha hovedfokus og hvordan kunnskaps-henting og medvirkningsprosesser skal gjennomføres.

Grønn plan skal være en kommunedelplan som har som hovedmål å styrke og sikre en sammenhengende og tilgjengelig grønnstruktur i Stavanger, og skal følge opp nasjonale og regionale føringer som er gitt for planlegging av grønnstruktur, naturmangfold og friluftsliv.

Hva er et planprogram?

I henhold til plan- og bygningslovens § 4-1 skal det ved oppstarten av planprosessen for en kommunedelplan utarbeides et eget planprogram. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, rammer og føringer, plantema, planprosessen og opplegget for medvirkning. Siden planen ikke legger opp til utbygging er den ikke KU-pliktig (jf. PBL § 4-2, andre avsnitt).

Hensikten med planprogrammet er å informere aktuelle målgrupper og berørte instanser, organisasjoner og personer om planarbeidet, samt invitere disse til innspill og medvirkning i en tidlig fase av planprosessen. Hørings-fristen skal være minimum seks uker etter at utkast til planprogram er sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn.

1. Bakgrunn og føringer for planarbeidet

1.1 Formål med planarbeidet

Stavanger er en by i stadig vekst. Befolkningen øker og vi bygger stadig tettere. I denne sammenhengen er det viktig å vektlegge naturen og det grønnes betydning for det sosiale og økologiske livet i byen. Naturen i byen er en livsviktig, levende infrastruktur, og et grunnleggende element i utvikling av et bærekraftig samfunn. I kommuneplanen er det flere mål for attraktivitet og tilgjengelighet til grønt- områder for økt helse og livskvalitet, samt for sikring av naturmangfold. Det er også lagt vekt på at vannforekomstene i byen er viktige bidrag i grønnstrukturen, samt at de grønne arealene må få en sentral rolle i klimatilpassing og overvannshåndtering. Grønn plan skal svare på bestilling i Kommuneplan for Stavanger 2014 – 2029, punkt 1.2.1.5 om en «helhetlig plan for parker og grøntområder», og kommunal planstrategi 2016 – 2019 om en «plan som omfatter den bynære grønnstrukturen, prioritering og fordeling av lekeplasser, sosiale møteplasser, aktivitetsanlegg og lokal overvannshåndtering».

1.2 Status for grønnstrukturen i Stavanger

Grønnstruktur er «veven av små og store naturpregede områder i byer og tettsteder» (Direktoratet for naturforvaltnings (DN) håndbok nr. 6 – 1994). Den eksisterende overordnede grønnstrukturen i Stavanger er en mosaikk av arealer med ulike funksjoner. Ofte må samme areal tilfredsstille flere funksjoner.

Grønnstrukturen er satt sammen av:

- Turdrag i byggesonen, parker, lekeområder, kirkegårder, alléer og andre opparbeidede grønne områder
- Store og små naturområder i byggesonen, som naturparker og «hundremeterskoger», også «restområder» med grønt preg
- Naturinnslag og vegetasjon, b.la. i privathager og fellesarealer i boligområder
- Romdannende grøntområder og viktige landskapsområder med naturpreg
- Områder langs vann og vassdrag og sjø
- Overgangssonene mellom bydeler eller tettsted og jordbrukslandskapet og natur og markaområdene rundt
- Jordbruksarealer og kolonihager i byggesonen

Arealstrukturene i Stavanger kjennetegnes ved en tett utbygd by og aktivt jordbruk, som det meste av arealet er bundet opp i. Byen har svært lite utmarks- og skogsareal som uten videre kan nyttes til rekreasjon. Arealbruken i Stavanger er med andre ord klart definert, enten som bolig-/næringsområde eller intensivt drevet landbruk. Innimellom dette ligger de definerte og begrensede friområdene.

Fordi Stavanger mangler store sammenhengende utmarksområder er det de regulerte friområdene og grønnkorridorene som må gi innbyggeren attraktive naturopplevelser og rekreasjonstilbud i nærmiljøet. Kommunen har over lang tid arbeidet målbevisst med å gjøre den planlagte grønnstrukturen tilgjengelig for innbyggerne.

Førrige *Grønn plan for Stavanger* ble vedtatt i 1991, men grønnstruktur har vært et tema i overordnede planer siden generalplanen fra 1965. Grønn plan fra 1991 la opp til en grønn sentralakse inkludert høydedrag og innsjøene, en grønn østre og vestre kystlinje og korridorer mellom disse som siden ble implementert i kommuneplanens arealdel. Dette er grunnlaget for den sammenhengende grønne strukturen vi har i dag. Sist temaene grønnstruktur og fysisk aktivitet ble behandlet i en egen overordnet plan, var i Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og naturopplevelse, som ble vedtatt i 2009. Denne planen omfattet ikke arealvisninger.

1.2.1 Friområdeprosjektet

Prosjekt friområde startet opp i 2001 og hadde som hovedformål å gjøre de grønne områdene i kommuneplanen tilgjengelige. Resultatene i prosjektet er oppnådd gjennom dialog med grunneiere og gjennom samspill og samarbeid på mange andre nivåer, som et resultat av politiske beslutninger med administrativ oppfølging. Friområdeprosjektet har tilført Stavanger og innbyggerne store og sentrale friområder av høy kvalitet, deriblant områder og forbindelser ved Store Stokkavatn/Tasta, langs Hafrsfjord, langs Hålandsvatnet, på Lunde på Hundvåg og langs Gandsfjorden.

Et synlig resultat av hva byen og innbyggerne er tilført gjennom friområdesatsingen er at det i 2012 ble mulig å lansere prosjektet 52 hverdagsturer, som har vakt oppmerksomhet både lokalt og nasjonalt.

Av gjenstående arealer for friområdeprosjektet er blant annet kyststrekningen langs Byfjorden fra Kalhammarvika nordover mot Vardeneset. Videre er det ønskelig å se nærmere på grønne hoved-

strukturer og forbindelser i områder med eksisterende bebyggelse (dette er beskrevet i Kommunalutvalgets sak 42/17, fra møte 16.05.2017).

Det vil bli kunne pekt ut nye oppgaver for friområdeprosjektet i arbeidet med Grønn plan.

1.3 utfordringer

1.3.1 Konkurransen om arealene i en tettere by

Stavanger er Norges tettest befolkede kommune, og er gjennomgående svært tett utbygd. Dette medfører at kampen om arealene er stor. Ved fortetting og vekst blir det konkurransen om arealene. Det blir behov for arealer til utbygging, og en får flere brukere med ulike behov og krav til opplevelser og tilrettelegging. Reduksjon av grønne arealer og større press på de arealene som er igjen blir stadig mer utfordrende.

1.3.2 Trusler mot naturmangfoldet

Økt tetthet og nedbygging av grønne arealer er en av de største truslene mot naturmangfoldet, som over tid kan medføre tap av verdifull natur, økosystemer og arter i kommunen. I tillegg til utbygging og tap av arealer kan krav til tilretteleg-

ging av de grønne områdene for en større bredde av aktiviteter og generelt mer intensiv bruk være i konflikt med vern av naturmangfold.

1.3.3 Fysisk inaktivitet og folkehelse

Fysisk inaktivitet kan bli en stadig større utfordring for samfunnet. Barn er i dag mindre aktive enn tidligere, har endret kostholdsvaner og gjennomsnittsvekten i hele befolkningen øker. Dersom denne utviklingen ikke snur, kan vi oppleve en økning i livsstilssykdommer som legger beslag på store økonomiske samfunnsressurser.

Forskning viser at friluftsliv er en av de viktigste kildene til fysisk aktivitet i befolkningen, og at jo nærmere du bor et område hvor du kan utøve friluftsliv jo oftere bruker du det. Friluftsliv gir både naturopplevelse og fysisk aktivitet, og denne kombinasjonen kan utnyttes som bidrag til bedre helse og livskvalitet.

1.3.4 Publikums forventning til økt kvalitet og nye anlegg

Det er høyere forventninger til tilbud og standard på offentlige anlegg i dag enn tidligere. Nye former for fritids- og friluftaktiviteter som dukker opp kan kreve tilrettelegging. Det kan være utfordrende å fange opp hvilke nye aktivitetstilbud som er etterspurt, hva de krever av tilrettelegging og hvordan en skal prioritere

Emmaus friområde
Foto: Hilde Blokkum

mellom ulike behov. Videre krever flere anlegg økt innsats av forvaltningen, og dette sett opp mot økte forventninger til kvalitet kan være en utfordrende situasjon.

1.3.5 Klima i endring

Stavanger blir stadig oftere rammet av mer intense nedbørsepisoder, og vi opplever generelt mer nedbør i perioder av året. Økt fortetting og nedbygging av grønne arealer medfører flere tette flater og færre flater hvor overflatevann kan forsinkes, lagres og infiltreres ned i grunnen. Dette medfører større mengder vann som må håndteres, og økt hastighet på avrenningen. Utbygging kan også medføre senkning av grunnvannsnivået, som igjen kan gi konsekvenser for vegetasjon. Det er stort behov for tilrettelegging for å transportere bort den økte vannmengden. I denne sammenhengen er det viktig å ivareta naturlige vannveier som bekker og grønne drag.

1.4 Forholdet til andre planer og utredninger

Det pågår flere planarbeid i kommunen med tema som vil krysse temaene for Grønn plan. Under er disse planene, og kryssende tema, beskrevet kort. Planarbeidene må koordineres seg imellom.

1.4.1 Rullering av kommuneplanen

Kommuneplan for Stavanger er under rullering, og har om lag samme framdrift som Grønn plan. Aktuelle tema, normer og retningslinjer som blir diskutert som del av arbeidet med Grønn plan kan bli tatt med i kommuneplanarbeidet.

1.4.2 Klima- og miljøplan

Hovedfokus i denne planen er reduksjon av klimagassutslipp, mens klimatilpasning er mer underordnet. Tema «naturressurser og friluftsliv» er en del av planen, og ulike tema blir omtalt som satsningsområder. Grønn plan skal følge opp temaene mer detaljert.

1.4.3 Revisjon av Hovedplan for vannforsyning, vannmiljø og avløp

Arbeidet med planen er startet opp, og skal etter planen ferdigstilles/vedtas innen 2018. Planen vil inneholde et eget kapittel om overvann og klimatilpassing, samt et kapittel om vannmiljø. Disse temaene er også aktuelle for Grønn plan, og arbeidene må koordineres.

1.4.4 Plan for klimatilpasning

Analyser for nedbør og flomveier for hele kommunen er et større arbeid som gjøres utenfor prosjektet Grønn plan, og vil være et naturlig utgangspunkt for en egen plan for klimatilpasning. En slik kartlegging vil kunne gi viktig informasjon til arbeidet med

Grønn plan, siden det er naturlig at grønnstrukturen fungerer som forsinkelsesområder i flomsituasjoner.

Som oppfølging av vedtatt planstrategi skal det gjennomføres en ROS-analyse for klimaendringer som blant annet vil omhandle temaet økt nedbør. Dette arbeidet vil være grunnlag for kommunens klimatilpasningsstrategi (se vedtak i KMU 06.06.2017, sak 119/17 Blågrønne løsninger i kommunale byggeprosjekter). I tillegg gjennomføres det en flomveikartlegging for hele kommunen. Flomveier som berører grønnstrukturarealer er viktige å få med i arbeidet med Grønn plan.

1.4.5 EU-prosjektet UNaLab

Sammen med 29 partnere fra 14 byer og bynettverk i Europa, Sør-Amerika og Asia har Stavanger kommune fått tilslag i Horisont 2020-prosjektet Urban Nature Labs (UNaLab). Prosjektet er en del av EU-satsingen «Smarte og bærekraftige byer».

UNaLab-prosjektet skal demonstrere og dokumentere innovative, lokaltilpassede, naturbaserte løsninger som reduserer byers sårbarhet i møte med klimaendringene - særlig knyttet til ekstremvær og økt nedbør. I Stavanger vil UNaLab handle om å utarbeide en strategi for klimatilpasning frem mot 2050, ved hjelp av naturbaserte løsninger.

Grønn plan vil dra nytte av resultatene fra UNaLab-prosjektet både når det gjelder prosess og løsninger. Det blågrønne temaet blir sentralt for planarbeidet, og det vil være svært nyttig å få kjennskap til hvordan andre byer har jobbet med temaet og hvordan de forankrer det i sine planer.

1.4.6 Andre aktuelle planer (listen er ikke uttømmende):

- Strategiplan for folkehelsearbeidet 2013 – 2029, Stavanger kommune
- Handlingsplan mot støy i Stavanger kommune 2013 – 2018
- Stavanger universelt utformet 2029 (Kommunedelplan for universell utforming 2014 – 2029)
- Fagplan idrett, Stavanger kommune
- Frivillighet i Stavanger – Strategiplan for samhandling mellom frivillige og Stavanger kommune 2015 – 2018
- Kommunedelplan for kulturminner 2010 – 2025, Stavanger kommune
- Handlingsplan for biologisk mangfold, Stavanger kommune
- Overordnet skjøtselsplan for friområder i Stavanger kommune
- Gåstrategi for Nord-Jæren 2018 – 2033

Treningspark ved Skipper Worse
Foto: Hanne P. Sæverud

1.4.7 Om forholdet til Nye Stavanger

Stavanger, Rennesøy og Finnøy kommuner slås sammen til en kommune fra 1. januar 2020. Det er etablert administrativ dialog med Finnøy og Rennesøy, men arbeidet med Grønn plan vil kun omfatte dagens Stavanger. I planarbeidet skal vi likevel være oppmerksomme på hvordan de ulike temaene vil berøre Nye Stavanger, og notere oss utfordringer som skal følges opp i revisjon av planen etter at Nye Stavanger er etablert.

1.5 Planens rettsvirkning

Grønn plan skal utarbeides som en kommunedelplan hjemlet i plan- og bygningslovens § 11-1 tredje ledd. Den skal utarbeides med plankart og bestemmelser med juridisk virkning.

Ulike tema i planen skal følges opp i handlingssplaner. Planen skal behandle behovet for friområder og tilrettelegging, samt styrking av en sammenhengende og tilgjengelig grønnstruktur i Stavanger. Den skal fastsette normer for dekning av aktivitetsanlegg, definere prioriterte kvaliteter, og fastlegge prinsipper og muligheter for overvannshåndtering i grønne områder. Videre skal det defineres forvaltnings- og skjøtselsregler for grønnstrukturen. Planen skal også fastlegge mål og strategier for å øke daglig friluftsliv, utendørs lek og fysisk aktivitet.

For å bevare og utvikle et bærekraftig Stavanger er det viktig å styrke sosiale og økologiske aspekter i byens offentlige rom. For å være

bærekraftig må den tette byen ha rom for byliv, et rikt vegetasjons- og dyreliv og en rekke økosystemtjenester (økosystemenes direkte og indirekte bidrag til menneskers livskvalitet/velbefinnende, f.eks. pollinering, oksygenproduksjon og skygge fra trær). Et tydelig eksempel på potensialet i de urbane økosystemtjenestene er hvordan de kan bidra til å håndtere den økende klimapåvirkningen. Det er ikke lenger bare snakk om å gjøre minst mulig skade på naturen og dens tjenester, men også å restaurere/reetablere, beskytte og bevare den. Grønn plan vil ha som mål å aktivt styrke økosystemene i byen.

Det skal utarbeide egne mål for naturen i byen som del av planen. Målene skal beskrive hva som er viktig å planlegge for, ut fra et sosialt og økologisk perspektiv, i de offentlige rommene som byen rår over. For utarbeidelse av mål skal en ta utgangspunkt i tidligere og gjeldende planer. Det skal arbeides både med overordna mål og delmål. Videre skal det skilles mellom strategiske, langsiktige mål (effekt mål) og handlingsmål (resultatmål).

Prosjektet vil også være et verktøy for å nå viktige samfunns mål som bedre folkehelse, levende sentrum/møteplasser, reduserte klimagassutslipp, bedre overvannshåndtering og bedre livskvalitet.

Emmausstranda
Foto: Torgeir Esig Sørensen

2. Gjennomføring av planarbeidet

2.1 Utredninger og oppgaver for planarbeidet

Det skal arbeides spesielt med følgende tema:

2.1.1 Parkstruktur/sammenhengende grønnstruktur på flere nivåer som inkluderer alle typer anlegg for aktivitet og rekreasjon, fra større friområder til nabolagsparker og kvartalslekeplasser og skolegårder/barnehager. Dette omfatter også gjennomføring og forbedring av grønnstruktur som vist i kommuneplanen, og kan videre identifisere nye egnede arealer/evt. behov for nye arealer, særlig i omformingsområder. Det vurderes å revidere lekeplassnormen som del av arbeidet.

2.1.2 Krav til kvalitet, roller og funksjoner for de ulike delene av grønnstrukturen.

2.1.3 Nærhet til grønnstruktur og byrom

Vurdere gjeldende normer og fastsette nye normer for tilgjengelighet og dekning.

2.1.4 Forbindelser og turveier

Det skal gjennomføres en analyse av traseer fastsatt i gjeldende planer, samt vurdering av nye forbindelser. Vurdere bruken av begrepet «grønne spaserdrag».

2.1.5 Sikring av grønne områder gjennom f.eks. å sette en grønn grense (jf. regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning 2017 – 2024).

2.1.6 Prinsipper og muligheter for overvannshåndtering i grønnstruktur og byrom, og bruken av vann som ressurs.

2.1.7 Natur i byen/naturmangfold

Naturen i byen er viktig for befolkningens behov for naturopplevelser, rekreasjon og stille områder, og planter og dyr har en egenverdi og et arealbehov. De grønne områdene i byen er viktige som leve- og spredningsområde for mange arter. For å ivareta grunnleggende livsprosesser hos planter og dyr bør landskapsøkologiske arealprinsipper legges til rette ved arealplanlegging. Å tilstrebe en grønn planlegging ut fra landskapsøkologiske arealprinsipper medfører fokus på større arealer, mer variasjon og sammenhengende grønne arealer. Kommunen har en unik mulighet til å både ivareta og utvikle naturmangfoldet og ivareta kulturlandskap gjennom konkret forvaltning av arealer eid av kommunen.

2.1.8 En grønnere by gjennom bruk av naturbaserte løsninger

Det er økende anerkjennelse og bevissthet om at naturen kan bidra til å levere levedyktige løsninger

som bruker og distribuerer egenskapene til naturlige økosystemer og de tjenestene de gir på en smart "konstruert" måte. Vi definerer naturbaserte løsninger som løsninger som er inspirert og støttet av naturen, og som er kostnadseffektive, og samtidig gir miljømessige, sosiale og økonomiske fordeler, og bidrar til å bygge en mer bærekraftig by (et eksempel på en naturbasert løsning er å bruke grønne grøfter/regnbed langs veier for å infiltrere og forsinke veivann heller enn å lede det ned i rør under bakken, som er den tradisjonelle tekniske løsningen.) Slike løsninger kan utnyttes for å legge til rette for et større naturmangfold og flere naturopplevelser i Stavanger, samtidig som vi bygger en by bedre rustet til å takle følgene av klimaendringer som økt nedbør, ekstremvær osv.

Naturbaserte løsninger gir mange positive effekter, men kan være mer arealkrevende enn tradisjonelle tekniske løsninger som f. eks. overvann i rør. Det er derfor viktig at det settes av tilstrekkelig areal i planer for å få til gode løsninger.

2.1.9 Tilgjengelighet

Det skal være godt tilrettelagt for friluftsliv, rekreasjon og møtesteder til alle i alle aldre. Det er viktig å legge vekt på grupper som trenger en spesielt gjennomtenkt tilrettelegging, både når det gjelder nedsatt funksjonsevne og kulturer.

2.1.10 En aktiv og sosial befolkning – folkehelse og friluftsliv

Mange tilbringer det meste av sin fritid i eller i direkte tilknytning til boligen. Det gjør at nærområdet er det viktigste rekreasjonsområdet. Særlig for grupper som barn, unge, eldre og funksjonshemmede. De grønne områdene har også en møteplassfunksjon. I parker, nærmiljøanlegg og på lekeplasser kan folk treffes og det er mulig å gjennomføre større og mindre arrangementer. Mulighet til stille meditativ rekreasjon er også viktig i byens ellers noe travle liv.

Flere studier viser at grønne arealer bidrar til økt trivsel, rekreasjon og aktivitet, som igjen bidrar til god folkehelse. Grønnstrukturen og byrommene skal gi innbyggerne i Stavanger mulighet for å utøve sunn og helsebringende aktivitet, og til å treffes uformelt. For å lykkes med dette er nærhet og god tilgjengelighet til møteplassene og det grønne avgjørende, samt at tilbudet er mangfoldig.

2.1.11 Forvaltnings- og skjøtselsregler

Det skal lages regler for forvaltning og skjøtsel av grønnstrukturen. Reglene skal ta hensyn til

naturmangfold, krav til kvalitet for de ulike delene av anleggene i grønnstrukturen, og tilgjengelig budsjett.

2.2 Planarbeid i fire faser

Fase 1: registrere og kartlegge

Hensikten med denne fasen er å registrere og kartlegge dagens situasjon, og aktuelle muligheter for videreutvikling. Det skal gjennomføres kartlegging av eksisterende arealer og funksjoner i grønnstrukturen (GIS-kartlegging).

Fase 2: analysere og vurdere

Resultatene fra kartleggingen skal analyseres og vurderes i forhold til overordnede mål for grønnstrukturen (mål for grønnstrukturen vil bli diskutert og revidert som del av planprosessen), og ut fra behov og muligheter. Viktige analysetema er vurdering av funksjoner, sammenhenger, tilgang/variasjon, dekningsgrad og tilgjengelighet.

Fase 3: sammenstille forslag til plan

Utarbeide et forslag til kommunedelplan for grønnstrukturen i Stavanger, med beskrivelse, arealkart og bestemmelser.

Fase 4: oppfølging gjennom handlingsplaner og forvaltning

Kommunedelplanen skal utformes som et målrettet grunnlag for å oppnå ønsket arealbruk og gjennomføring. Den skal også være et grunnlag for handlingsplaner, budsjetter, tiltak og forvaltning for de mange instansene som skal til for å få en god grønnstruktur.

Parallelt med dette planarbeidet pågår det kartlegging og verdisetting av friluftsområder i Stavanger, basert på metode fra Miljødirektoratets veileder «Kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder». Resultatene fra denne kartlegginga skal trekkes inn i Grønn plan. Videre pågår det en flomveikartlegging for hele kommunen.

Resultatene av denne kartlegginga skal brukes i analyser for grønnstrukturen.

2.3 Opplegg for medvirkning og kommunikasjon

En grunnleggende del av prosessen for en kommunedelplan, er muligheten for medvirkning. Stavanger kommune har som utgangspunkt at alle innbyggere som blir berørt av de planene som lages og brukere av de tjenestene som produseres, skal ha anledning til å bli hørt og kunne medvirke til utformingen av planene og tjenestene. Plan- og bygningsloven har også som forutsetning at alle kommunale planprosesser skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter.

Medvirkning og samarbeid skjer blant annet ved høringer etter plan- og bygningsloven § 5-2. Det skal gjennomføres to høringer i forbindelse med arbeidet med Grønn plan. Først skal planprogrammet legges ut på offentlig ettersyn samtidig som det varsles om planoppstart. Høring vil bli kunngjort i pressen og på kommunens internett-side. Både planprogram og forslag til Grønn plan skal sendes på høring til alle statlige, regionale og kommunale myndigheter og andre offentlige organer, private organisasjoner og institusjoner som blir berørt av forslaget, til uttalelse innen en fastsatt frist. Planforslaget skal ved høring resenteres digitalt, noe både Trondheim og Bergen kommune har gjort tidligere. Det skal være mulig å gi innspill til planarbeidet via den digitale presentasjonen av planforslaget.

Orientering og kommunikasjon av planarbeidet

God kommunikasjon av arbeidet med kommunedelplanen vil være viktig gjennom alle faser av arbeidet for å framheve temaer i planen og skape engasjement. Særlig temaene natur i byen/naturmangfold og gode møteplasser vil være sentrale. Bruk av sosiale medier og internett vil være del av kommunikasjonsstrategien. I tillegg til den generelle kommunikasjonen vil det også rettes mer målrettet informasjon til målgrupper som er særlig relevante for hovedtemaene som er fastsatt for planarbeidet. Kommunikasjonsarbeidet skal også bidra til at publikum opplever en lav terskel for å komme med innspill til det pågående planarbeidet.

2.4 Fremdrift av arbeidet

Arbeidet med Grønn plan startet opp høsten 2017. Planen skal vedtas innen 2019.

Mai/juni 2018:
Offentlig høring av planprogrammet

Oktober 2018:
Fastsettelse av planprogram

Februar 2019:
Utkast til planforslag foreligger

Mai/juni 2019:
Offentlig høring av planforslag

November 2019:
Vedtak av planen

2.5 Organisering av prosjektet

2.5.1 Prosjektgruppen

Prosjektgruppen består av syv medlemmer. Tjenesteområdene Park og vei, Byutvikling og Vann og avløp er representert i gruppen. I utvalget av medlemmene er det lagt vekt på at de gjennom sitt arbeid har tilknytning til utfordringene og temaene som er beskrevet i planprogrammet. Det vil også være behov for dialog med andre faggrupper innenfor kommunen for enkelte tema.

2.5.2 Styringsgruppen

Felles styringsgruppe for By og samfunnsplanlegging/Bymiljø og utbygging (FSG) er styringsgruppe for Grønn plan. FSG godkjenner fremdrift og prosjektmandat, herunder forslag til politisk behandling-sløp. Endringer i framdrift av planarbeidet skal godkjennes av FSG. Styringsgruppen drøfter prinsipielle og strategiske spørsmål i planarbeidet. FSG får forelagt sak som styringsgruppe minimum to ganger i halvåret.

Opp til Byhaugen
Foto: Hilde Blokkum